

af alle Misforstaaelser. Dette Institut sigter paa ingen mulig Maade til alene at hjælpe de Rige, og de Folk, som have taget Aktier i dette Foretagende, blive heller ikke særlig hjulpe derved, at der gives disse Begunstigelser for Obligationerne eller denne særlige Afgang til at gjøre sig betalt i Panterne. Det er kun en lille Gren af Bankens Virksomhed, som her er Tale om, men dog maasse den, der kan komme til største Nytte, og der vil i alt Fald være mange andre Maader, hvorpaa disse rige Mennesker, som have taget Aktier, kunne gjøre sig „Profit“ ud af Sagen. Net, her er der Tale om et Foretagende, som, hvis det overhovedet er gavnligt, vil være lige meget gavnligt for Rige og Fattige, og her er der Tale om en Virksomhed, som, om den end direkte maatte komme de større Eiendomsbesiddere til mest Nytte, dog indirekte nødvendigvis maa virke til Fordel for ogsaa de smaa Eiendomsbesiddere, thi det er jo klart, at, naar de større tilfredsstilles paa anden Maade, saa konkurrere de ikke længere med de smaa om de andre Midler, som findes omkring i Landet, saasom Overformynderimidler, private Midler, offentlige Institutioners Midler, Fideikommissmidler osv. Altsaa, her er der ikke Tale om at drage denne altid odiøse Gradforskjel mellem Rigdom og Fattigdom eller at fremstille Sagen, som om dette var et Lovforslag, der gik ud paa yderligere at forøge de Riges Fordele paa Bekostning af de Fattiges Lomme. Heller ikke skjønner jeg, at der kan være nogenjomheft Tale om, at Staten opoffrer en Indtægt, som den ellers vilde kunne have. Denne Stempel-frihed, som gives for Obligationerne, er jo ikke Andet end, hvad der gives for alle lignende Forhold, hvor der er Tale om store offentlige Foretagender, og man maa jo ikke glemme, at enhver Transaktion, som skaber et Antal Obligationer fra en saadan Hypothekbank, tillige skaber en Omsætning, som er belagt med Stempelafgift, og Staten forærer altsaa i Grunden slet Intet bort. Staten siger ikke Andet end dette: I Stedet for at der ellers kan gives Laan i Kontanter, skal der kunne gives Laan i Forskrivninger, men da Omsætningen allerede een Gang har svaret Stempel-

afgift, saa forlange vi den ikke 2den Gang, saa meget mindre som det er af denne Begunstigelse — hvis man vil kalde det saaledes — at Virksomheden er afhængig, thi det kan jo ikke tænkes, at Hypothekobligationer skulle kunne blive modtagne som Kapital eller skulle kunne finde en let Omsætning, hvis enhver saadan var belagt med Stempelafgift. Vi maa altsaa ikke bilde os ind, at vi ved at stemme for dette Lovforslag udøve nogen overordentlig Raadesakt mod det paagjældende Institut; vi gjøre ikke Andet end at følge det Spor, som tilstrækkelig tydelig er betegnet ved en stor Række af Bevillinger i Genhold til disse Love. Jeg har ønsket strax at udtale det Standpunkt, hvorpaa jeg staar med Hensyn til Loven i det Hele taget. Jeg ønsker Lovens Fremme, og jeg har villet forudsætte disse Bemærkninger for ikke at blive misforstaaet i de Betragtninger, som jeg nu vil tillade mig at opstille, og som ville være rettede mod Enkelthederne i det foreliggende Lovforslag.

Jeg vil først sige lidt med Hensyn til Affattelsen af Motiverne, hvor det forekommer mig, at Ministeriet lidt for meget har fulgt det Andragende, som jeg tænker mig, at Landmandsbanken har indgivet, og derved for meget har gjort til sine de Bemærkninger, som kunne være fuldstændig korrekte i et Andragende fra Banken til Regjeringen, men som synes mig noget mindre korrekte, hvor Ministeriet motiverer et af det forelagt Lovforslag. Jeg skal saaledes nævne, at det ikke forekommer mig rigtigt, naar Ministeriet siger, at de bestaaende Pengeinstituter og navnlig de bestaaende Banker kun i ringe Omfang have ydet Landmændene nogen Understøttelse, „idet de her i Landet for Tiden bestaaende større og mindre Bankinstituter navnlig virke i de Handlendes og Industrivendes Interesse“. Nu ser jeg nok, at der staar Ordet „navnlig“, men den hele Udtalelse er dog af den Bestaa-fenhed, at den overseer, eller i al Fald tilfidsætter, det Hensyn, der skyldes de allerede bestaaende store Pengeinstituter, og navnlig det, der staar Staten nærmest, nemlig Nationalbanken. Nationalbanken yder Landbruget her i vort Fædreland en overmaade stor Understøttelse baade direkte og indirekte. Den hele